



Campsentelles, 9
2006

CENTRE D'ESTUDIS SANTFOSTENCS
AMICS DE CABANYES

El fotògraf Josep Ferrer i Recolons

FERRAN
PÉREZ I GÓMEZ

La història gràfica de Sant Fost té un deute amb l'obra del fotògraf Josep Ferrer i Recolons, que amb la seva càmera va recollir els esdeveniments més destacats de la postguerra al nostre poble. Efectivament, si observem amb atenció el revers de les fotografies que trobem a les llars santfostenques, descobrirem que moltes d'elles porten la inscripció "Reportajes J. Ferrer". A través d'aquesta entrevista hem volgut acostar-nos al periple d'aquest santfostenc nascut el 1922.

Vostè va néixer a Sant Fost?

Sí, al carrer de Ca la Turella, davant de l'Ajuntament. Me'n recordo quan van inaugurar l'Ajuntament l'any 1933, van fer una festa; jo era xavalet i vaig anar-hi amb el meu pare. Abans de la guerra vaig anar a la fàbrica de la goma de Montornès, la Vidal Bloch (el Bloch vivia aquí a Sant Fost) i vaig estar tota la guerra treballant allà. El meu pare es deia Pere Ferrer i treballava a la Pelleria de Mollet. No vaig anar al front, el meu pare tampoc, *vam tallar portes*.



Quins records té de la seva infantesa?

Vam tenir molts anys d'escola però de "baratillo". Vaig a anar a l'escola a Mollet un parell d'anys, després vaig venir aquí al costat, al Perpetu Socorro i després amb el mestre Clauet de Martorelles; als tretze anys aquest mestre ens va dir que ja no ens podia ensenyar més, "Nois, ja els he ensenyat el que val una peça de patates o una vinya de raïms, això ja ho sabeu comptar, però ja no us puc ensenyar més". I vam haver de plegar. Un dia vaig *enterar-me* que a Montornès hi havia alguns xicots de Martorelles de Dalt treballant-hi que encara no tenien els catorze anys. Vaig anar-hi i m'hi van acceptar recomanant-me que si vingués algú i em preguntés quina edat tenia, els havia de dir catorze anys. Els vaig preguntar quan guanyaria i em van dir tres pessetes al dia. Durant tres mesos anava caminant fins a Montornès amb un company que vivia aquí al qual vaig demanar feina a la fàbrica. Canviàvem de torn, una setmana al matí, una setmana a la tarda. El primer cop quan vaig arribar al vespre que vaig cobrar sis pessetes de plata vaig arribar molt content a casa, fent dringar els diners, vaig dir: "Ja porto la setmanada!".

Se'n recorda de quan va esclatar la guerra?

Quan va esclatar la guerra estava treballant a Montornès, al torn de la tarda, i al plegar a les 10 del vespre ja no ens van deixar sortir de la fàbrica dient que passaven camions, que mataven la gent. Ens van fer por, hi havia un comitè. Aleshores vam haver de dormir a la fàbrica. La fàbrica es deia Vidal Bloch, fàbrica de goma. Cap a les 12 de la nit van venir la meva mare i el meu oncle. Els van aturar a Ca l'Ollé preguntant-los on anaven i es van assabentar d'on érem i van tornar cap a casa convençuts. A l'endemà al matí ja ens van deixar marxar.

Com va començar la seva afició a la fotografia?

Quan vaig estar al servei, l'any 1943. Va venir d'uns mossos d'esquadra que vivien a les casetes prop de la botiga d'en Minguet i n'hi havia



un que feia loteria per Nadal. Pels volts de Nadal ens reuníem al bar i ell ens oferia loteria; aquell any estàvem amb en Jaumito Pedragosa i em va dir: “Què Ferrer, te’n quedes?” i ens vam quedar 25 pessetes cada un. I l’any següent jo em vaig trobar que era en el servei, i el guàrdia li va dir al meu pare que es quedés loteria, que aquell any tocaria, i al final el meu pare enfadat es va quedar dues pessetes, una per a ell i una per a mi. Per Nadal em va enviar un paquetet amb cansalada, una mica de torrons i també em va ficar la papereta d’una pesseta. Jo era a la impremta del regiment, al 14 de cavalleria de regulars, a Melilla; al final el 14 va desaparèixer i va quedar el 20. Em ve el de l’oficina i em diu: “Recolons, tens un paquet!” (allà et cridaven per l’últim cognom), nosaltres estàvem a la impremta fent l’ordre dia, que l’endemà hi havia una festa grossa. I em va portar el paquet i el vam obrir, i surt l’aportació d’una pesseta, una mica tacada de la cansalada i diu. “Bon número si treu”. Hi havia un caporal de primera, teníem molta amistat, era de Melilla i va marxar, però al cap d’una estona ve i em diu: “Recolons, enséñame ese número”, l’hi ensenyo i diu: “Me parece, me parece...”. I li dic: “Va, Marín, déjanos tranquilos” i ell diu: “Es que me parece que te ha tocado el Gordo de Navidad”. Es va apuntar el número i va marxar. I amb aquestes torna i em diu: “¡Recolons, te ha tocado el primer premio de Navidad!”. I a mi em queien ja les lletres. Em va dir que me n’anés a Melilla, a l’administració de loteria, i que allí me n’informés.

De la caserna a Mellila hi havia molt?

Érem a tres quilòmetres i jo anava amb un mono blau, jo anava tot sol, hi havia un que també mirava, jo enraonava sol. Es va formar un *corro* de gent que em deien: “Te ha tocado el gordo, lástima que sólo tenga una peseta”. Jo vaig escapar-me i però jo que encara no estava convençut... Vaig entrar a dintre i a la finestra hi havia una dona i li vaig ensenyar el número: “Hombre, le han tocado 7.500 pessetes. ¿De dónde se lo han enviado?”. “Desde la provincia de Barcelona”. “Pues guárdelo bien!”.



Quan vaig passar per un *colmado* i amb els diners que portava vaig comprar una botella d'anís del Mono. Vaig entrar per la principal del *cuartel*, em va aturar i el tinent de guàrdia em va ficar al seu *quarto* i ja ho sabia que m'havia tocat. Em va dir: "Llàstima que no t'hagi tocat amb una d'aquests", ensenyant-me un bitllet de loteria de 100 pessetes. Va agafar la botella d'anís, va fer un glop i em va recomanar que beguéssim però sense emborratjar-nos, que estava molt penalitzat. Per qualsevol cosa hi havia pena de mort... Vaig arribar a la impremta, que havien acabat la feina i ems vam polir el paquet i la botella d'anís. Jo l'endemà sense calés i amb el bitllet de loteria.

I d'aquí va venir que comprés la primera càmera?

Del 4t esquadro em van passar a la Plana Major. El brigada em va cridar el dia que ens pagaven les obres i em van dir que estava rebaixat de ranxo (podia anar a dinar fora). Ell sovint em demanava un parell de folis i sobres per escriure a casa seva. Allà va venir l'afició de fer fotografies perquè hi havia un xicot de Montornès, un tal Pere Forcada. Quan vaig venir de permís vaig comprar una màquina fotogràfica, una Kodak que em va costar 12 pessetes, i me la vaig endur en allà. I aquest Pere Forcada em va voler ensenyar com es feia anar la màquina i a Melilla a última hora vam fer un laboratori, amb un bombeta vermella al vespre. Vaig comprar líquid i després fèiem fotografia per contacte i el fuster ens va fer una premsa. Tot va ser per obra d'ell. I després va fer que de la màquina que era de vuit fotografies en fariem del mateix carret setze, i férem una ampliadora, que la va fer un fuster de Badalona. Era una cosa d'artesanía. Fèiem fotos de la gent d'allà i les veníem. Al principi les revelàvem a Melilla però el Forcada em va dir que ho fariem nosaltres i ens estalviaríem la meitat. Em va ensenyar a fer les fotografies per contacte, amb l'ampliadora. Ho fèiem a la nit, traient hores de dormir. Feia fotos dels soldats, grups, grups que pintaven el *cuartel*, i anava bé. I quan vaig venir cap aquí em vaig casar i vaig anar al Sot, a Can Federico,



*Josep Ferrer i un company durant el servei militar a Melilla, el 1944.
Allà va donar els primer passos com a fotògraf.
(Col·lecció Josep Ferrer)*

i treballava a la Derbi, a les bicicletes Rabasa. Abans havia treballat sis mesos en una casa de pagès, m'atipava de menjar.

Amb el temps vaig comprar una ampliadora, jo anava practicant, sempre hi ha coses per aprendre. Volia fer reproduccions.

Mai no es va plantejar de dedicar-s'hi professionalment?

Sí. Aquesta casa era una botiga, Ca l'Estivill. Demanaven molts diners de traspàs, era una botiga de pastes, gra, llet, una pastisseria, però jo no volia una botiga. La intenció era fer fotografies. Quan vaig poder vaig obrir un petit aparador, vaig començar a fer fotos, vaig haver de treure permís. I vaig parlar amb l'Estivill i em va dir que el dia que el llogater de dalt marxés me'l llogaria a mi, ja que a casa se'ns va fer petit: érem jo i la meva dona, dos nens i l'avi. Però quan va marxar, el Valero hi va



*Can Teyà, vers 1952.
(Fotografia Josep Ferrer)*



*Cal Reig cobert per la neu, 1962.
(Fotografia Josep Ferrer)*



posar el cunyat i jo ja no el vaig poder agafar. Després em vaig plantejar de treballar més hores a la fàbrica o plegar de les fotos. Vaig estar quinze anys fent fotografies a casa, fins i tot d'estudi. I em vaig trobar que tenia màquina grossa però no tenia lloc. I per fer-ho amb màquina petita i ampliar... Em vaig dedicar a fer fotos de carnet. Va venir un moment que els altres fotògrafs van posar pegues i amb un fotògraf de Mollet al cap d'un any vam aconseguir el carnet de fotògraf: fotògrafs de cerimònies, però fora de l'església. Si el rector no et donava permís no podies fer fotos. Amb aquest carnet podies anar a la festa de Sant Antoni, per exemple, però havia de demanar permís al poble, a l'Ajuntament; et feien un paper per un dia. Quan havia d'anar a un poble, a fer reportages d'un casament, *carreres* de motos, gimcanes, etc.s i volia anar legal havia de demanar permís a l'Ajuntament.

Feia reportatges?

Fer un reportatge era un aventura, buscava una botiga per exposar les fotografies i si hi havia sort venies. El reportatge sembla que dóna molts diners però de vegades et trobaves venut. Feia pobles de per aquí. El més dolent de tot és quan feies un reportatge d'un casament. No diré noms, perquè és de Sant Fost, però si algun dia llegeixen aquest llibre ja sabran a qui em refereixo. Hi van haver dos reportatges que va passar el mateix: faig el reportatge, em vénen a buscar i em demanen el que volen "No volem res de *lujo*, *lo justet*". Quan les tenia fetes les posava en un llibre, totes numerades pel cantó darrere, l'entregava al *novio* que tenia la feina d'anar-la ensenyant als familiars que havien anat a la boda; portaven la llista, feia les fotografies i jo les anava a portar a les cases i cobrava, la que cobrava...

En un poble tots coneguts és allà on va més malament, per la confiança: "Ja t'ho pagaré". Molts venien a pagar però uns altres no i et feien perdre el que havies guanyat. Com he dit, em vaig trobar amb un casament aquí a Sant Fost, ell de Martorelles i ella de Sant Fost. Després



de fer tractes, de fer-ho tot, vaig a entregar el reportatge i al cap d'un mes el *novio* em torna el àlbum i em diu: “Mira, he ensenyat les fotografies i ningú no en en vol cap”. I jo li vaig dir: “Aleshores tu te les quedes?”. “Jo tampoc en vull cap”. “¿Alguna explicació hi deu haver?”. “Cap”. Jo volia saber què havia passat i agafo les fotos i me'n vaig a una casa de Sant Fost i les vaig a portar, en aquells temps les cobrava entre cinc i sis pessetes cada foto. En aquella casa em diuen: “Si ja les tenim!”. I jo dic: “Com pot ser que les tingueu?” Va respondre: “Sí home, un de la colla va fotografiar les fotografies i ens les va entregar a nosaltres”.

I havien sortit bé?

I tant! Em vaig haver de quedar totes les fotografies jo. Et fumíem una clatellada d'aquestes i en aquell temps eren molts diners. Et trobaves amb 80 fotos sense cobrar.

Recorda algun fet d'aquells anys de fer de fotògraf?

Recordo un fotògraf-reporter d'un diari de Barcelona que anava amb sidecar i venia molt a la Derbi. En una ocasió van fer la Volta a Sabadell i hi havien corredors de la Derbi. Vaig fer fotografies i es va matar un corredor de la Derbi. Aquest fotògraf portava dues càmeres de fotografiar i jo només una senzilla, una Voigtlander; jo li vaig dir: “Amb aquestes màquines podeu fer bones fotografies” i aquell home em respon: “Mireu, quan vaig a començar al *dematí* em tenen les màquines preparades i segons on haig d'anar em donen una o una altra. Avui en porto tres i faríeu més bones fotografies Vós amb aquesta que no pas jo amb les meves. Vosaltres treballem sempre amb una màquina i la coneixeu molt bé i feu més bones fotografies vosaltres que nosaltres. El que passa és que nosaltres en tirem moltes i sempre n'hi ha un parell que surten bé; en canvi vosaltres en tireu poques però les ensopegeu: Jo si en tiro vint potser en posaran dues al diari i és d'això que ens valem nosaltres”. I això em va quedar gravat.



Grup d'homes traient la neu dels carrers de Sant Fost (Can Romagosa), en la famosa nevada de 1962. (Fotografia Josep Ferrer)

Quina va ser la primera màquina que va comprar?

La Kodak amb fuelle que va costar 12 pessetes. Va ser les primeres fotos que vaig fer. Després vaig comprar una Regula de pas universal, 36 fotos, la vaig tenir molts anys i anava molt bé. Després una Voigtländer.

Sempre ha tingut laboratori propi?

No, al principi me les feien. Després les vaig fer jo. Anava a Barcelona, al Clot, una casa que admetien els carrets i ells feien les fotografies tal com era el clixé, a la llarga. En canvi quan jo vaig començar les fotografies les arreglàvem nosaltres: reduir-la o centrar-la. Els reportatges de motos eren complicats i en canvi en una casa no t'ho feien això. Cap al final vaig comprar una ampliadora bona, automàtica, que poses el clixé i sempre queda enfocada. Al laboratori el que interessa és fer-ho bé i ràpid per treballar més barat. No podies perdre tres hores revelant un carret de 36



*Els Castanyers nevats, 1962.
(Fotografia Josep Ferrer)*



*Equip infantil de la UE Sant Fost, el 29 d'agost de 1960.
(Fotografia Josep Ferrer)*



fotos. La gent també em portava els carrets a revelar. I venia màquines de fotos, poques perquè no hi havia diners, i les llogava, més aviat això. Jo anava a Barcelona a buscar-les i si no les venia les tornava. Tenia màquines de 100 pessetes, que eren les que més venien; de 1000 o 1200 pessetes no. En algun cas m'havia trobat que havia pagat la màquina i després no me l'acabaven de pagar, que alguns ho feien a terminis, 25 pessetes cada setmana per exemple.

L'Ajuntament de Sant Fost li encarregava reportatges?

No, l'única cosa que hi va haver va ser quan el carnet d'identitat, els vaig demanar si els importaria que anés a la Plaça de l'Ajuntament a fer les fotos. Anava amb un drap blanc i una cadira, i cobrava. Aquell dia cobrava! I donava una targeta amb un número i els feien el carnet. Aquestes diades anaven bé perquè agafaves molta gent.

Recorda alguna foto en especial?

No em vaig dedicar mai a una especialitat, feia vuit o nou casaments l'any, comunions, etc., era un poble petit, també a Martorelles, a Mollet. Amb les processons i això no es guanyava res, les exposava a la botiga i se'n venien poques.

Vaig participar en algun concurs i tinc premis, a Martorelles per exemple. Aquí a última hora va venir un moment que vaig haver de plegar, de fer reportatges i vaig tancar la botiga. A la botiga de Barcelona, la casa Arpí de les Rambles, que em proveïa, hi tenia compte corrent, un compte corrent que arribava a 300 pessetes, però si una setmana em fiaven l'altra havia de pagar. El cunyat de l'amo, un tal Puig, m'avalava. Fins i tot els vaig portar un client, jo sempre vaig demanar màquines no gaire cares. En una ocasió hi va haver un venedor nou i em posava pegues; li vaig ensenyar el carnet d'identitat i va anar a comprovar la llista de clients i em va dir que cap problema. Aleshores va arribar el Sr. Puig, que li va



dir al venedor que estava bé que comprovés qui era però que a partir d'aquell moment em donés tot el que demanava.

A Sant Fost van fer la Secció fotogràfica Sant Fost?

Sí, érem el Joan Rebollar, en Josep Ferrer, un altre d'aquí de les Tres Copes, un tal Ricard de Martorelles, i dos o tres de Mollet. Fèiem fotografia de concurs: si a Granollers hi havia concurs hi anàvem, podies presentar tres fotos de cada tema, 18x24, emmarcades. Els premis eren copes i alguna vegada diners. Ens reuníem i anàvem als concursos. Si volíem una màquina, anàvem a mirar preus a Barcelona, a Ca l'Arpí i altres botigues.

Com va plegar de fer fotos?

Va arribar un moment que els fotògrafs de la comarca van fer un sindicat. Tots els fotògrafs de galeria feien també fotos de cerimònia, considero que nosaltres els preniem clientela i feina d'ells. Després van buscar la manera per veure si eliminaven alguns de nosaltres i ho van aconseguir. Van fer el sindicat a Granollers i vam haver d'anar-hi, érem una vintena a la comarca. Tots els de galeria més o menys es coneixien i els quatre que anàvem a salt de mata també, però van posar que havíem de pagar cada any 15.000 pessetes per estar sindicats, jo no les guanyava en un any! No podia pagar-les. I quan m'ho van dir vaig respondre que ja m'ho pensaria. Al cap de vuit dies van tornar a venir. Jo ja havia parlat amb el meu company de Mollet, Josep Costa i li vaig dir que plegava, que faria una hora o dues més a la fàbrica, estriparia la llibreta dels que em devien, liquidaré i si volia alguna cosa de les que tenia, ja ho sabia. Els del sindicat em van venir a veure si pagava i els vaig dir que plegava però que la botiga no la tancava, i que ajudaria el meu company de Mollet. Ell va plegar de la fàbrica i es va posar a fer estudi a casa seva, va comprar una màquina grossa, amb clíxé 18x24, i li va anar bé, però amb els anys va marxar de casa seva.



Els jugadors del FC Barcelona Kubala, Cèsar i Escudero amb la samarreta verd-i-blanca de la UE Sant Fost el 15 d'agost de 1952. (Fotografia Josep Ferrer)



*Fotografia presentada per Josep Ferrer a un concurs.
(Fotografia Josep Ferrer)*



Josep Ferrer en l'actualitat amb una de les seves càmeres.

Vostès també s'ha dedicat últimament al col·leccionisme, oi?

Tot va venir per passar temps, per matar hores. Un any abans de jubilar-me un company que el van portar a la secció on treballava feia col·lecció d'anelles de cigar (*puros*) i m'hi vaig fixar. Amb el *retiro* vaig començar amb les capsas de mistos. Alguns dissabtes anava a Barcelona a comprar capsas de mistos; això ocupava poques hores, després amb els segells i avui podríem empaperar la casa sencera! Vaig començar amb tot i el que no m'ha agradat ho he anat treient, i avui tot el que puc ho trec. Volia treure'm coses però el noi em va dir que tot que tinguéss en àlbums no: ja he entregat 14 àlbums al noi i 14 a la noia, de cupons de l'ONCE. De monedes i bitllets tenia també àlbums i els vaig vendre, malvendre.



*Targeta del fotògraf Josep Ferrer.
(Col·lecció Josep Ferrer)*